

Aidan Chambers in njegov pristop k branju

Aidan Chambers and His Approach to Reading

Nataša Požar Barut

Izveček

Izobraževalni sistem razvija sposobnosti, potrebne za usvajanje bralnih veščin, vendar prepogosto spodleti pri motiviranju mladih bralcev, ki pri branju ne doživijo užitka in ne ohranijo bralnih navad za vse življenje. V pričujočem prispevku smo predstavili Chambersov pristop k pogovoru o prebranem besedilu. Ta je samo verbalen in s strani bralcev ne zahteva izpolnjevanja vprašalnikov, pisnih obnov in seminarskih nalog. To ni tog seznam pravil, ampak predlog o tem, kako učiti mlade bralce, da gojijo zaupanje v lastne sposobnosti, izrazijo svoje ideje in prisluhnejo vrstnikom pri pogovoru o knjigah. Teoretični predstavitvi sledi opis pristopa s praktičnega vidika, kot smo ga izkusili v razredu.

Ključne besede

branje, vzgajanje bralcev, spodbujanje branja, pogovor o knjigah, moderator

UDK 028.5:373.3

Abstract

The education system develops the abilities needed to acquire reading skills, but it too often fails to motivate young readers, who do not receive pleasure from reading and do not retain reading habits for life. This paper presents Chambers' approach to discussing a text that has been read. The discussion is only verbal and does not require readers to fill out questionnaires, or prepare written summaries and seminar papers. It is not a rigid list of rules, but a suggestion for teaching young readers to foster trust in their own abilities, to express their ideas, and to listen to their peers when discussing books. The theoretical presentation is followed by a description of this approach from a practical perspective, as experienced in class.

Keywords

reading, educating readers, promoting reading, discussing books, facilitator

UVOD

Bralna pismenost je ena glavnih kulturnih vrednot v sodobni družbi, saj nam omogoča dostop do kakršne koli oblike znanja. Z branjem razvijamo kritično mišljenje in vplivamo na osebno rast. Naloga šole je, vzgajati mlade bralce, ki branju ne bodo obrnili hrbta takoj po koncu svoje izobraževalne poti.

Aidan Chambers (1934) je angleški pisatelj mladinske literature, predavatelj in založnik. V svoji karieri je bil večkrat nagrajen; dobil je priznanje Carnegie Medal (Velika Britanija), Printz Award (Združene Države Amerike) in prestižno mednarodno nagrado Hansa Christiana Andersena za dosežke na področju mladinske književnosti (2002). Zanimiva podrobnost o njem je, česar mnogi ne vedo, da je v svojem otroštvu moral vložiti veliko truda, da je usvojil branje, saj je trpel za disleksijo in je svojo prvo knjigo prebral šele pri trinajstih letih. Danes Chambers, poleg pisanja, učiteljem in knjižničarjem predava o svojem pristopu pri obravnavi umetnostnih besedil.

CHAMBERSOV PRISTOP

Chambersov pristop je izključno verbalen in od udeležencev ne zahteva nobenega pisnega izpolnjevanja vprašalnikov ali pisanja obnov. Avtor predlaga, da je pomembno izkoristiti naravno željo vsakega bralca, da z drugimi deli občutke, ki mu jih je zbudila prebrana knjiga. Vsakega od nas k branju ženejo različni razlogi, vendar pa vsi želimo deliti svoje mnenje, poglede, pomisleke in misli. Ko to počnemo, bolje razumemo tudi lastno dožemanje prebranega. Hkrati pa spoznamo poglede sogovornikov, ki nam lahko prebrano knjigo pokažejo v povsem novi luči. Zelo pomembno je, da mladi bralci razumejo, da je vsaka njihova misel vredna, da jo delijo z drugimi. Vsak bralec ima svoje izkušnje, svoja predznanja in prepričanja. Med branjem ta določajo njegovo razumevanje teksta, ki je edinstveno in neponovljivo. S tem, ko otroke učimo deliti svoje misli s skupino, jih učimo tudi poslušati sogovorce. Chambers je svoj pristop poimenoval »Povej mi« oziroma »Povejte mi«,¹ ker je to ključni nagovor, ki

ga uporablja moderator, ko bralce spodbuja k pogovoru. Avtor odsvetuje, da bi kadar koli med pogovorom uporabili besedo »zakaj«, ker ta ne nudi nikakršne opore ter zahteva dolge in naporne razlage. Predlaga, da besedo »zakaj« zamenjamo za besedno zvezo »kako to veš«, saj z njo v sogovorniku vzbudimo občutek kompetentnosti, kar pomaga graditi njegovo pozitivno samopodobo (Chambers 2011a).

Če želimo mlade navdušiti nad branjem, je izjemno pomembna izbira besedil. Ta naj ne bodo omejena na tista, ki jih zajema šolski kurikulum; moderator mora poznati raznovrstna besedila, v katerih se bralci lahko najdejo ali pa vanje zbežijo, hkrati pa morajo nuditi dovolj iztočnic za zanimiv pogovor. Moderator mora poznati tudi bralno zgodovino svojih učencev, saj ta vpliva na izbiro novih besedil. Chambers predlaga vodenje bralnega dnevnika, v katerega vsak bralec vpisuje seznam prebranih knjig. Od izbranega besedila je odvisno, kakšen način branja bo moderator izbral. Načini so lahko različni, in sicer individualni, skupinski, tiho ali glasno branje. Še najbolj priporočljivo je, da se oblike med seboj dopolnjujejo. Da bi najlažje in najbolj demokratično izbrali temo pogovora, Chambers predlaga, da na tablo izpolnimo seznam s kratkimi odgovori na štiri temeljna vprašanja:

- Povejte mi, kaj vam je bilo v knjigi všeč.
- Povejte mi, česa v knjigi niste marali.
- Povejte mi, česa v knjigi niste razumeli.
- Povejte mi, ali ste v knjigi opazili ponavljajoče se motive.

Seznam nam pomaga, da spoznamo bralčeva razmišljanja, in nas vodi k postavljanju bolj specifičnih vprašanj. Pri pogovoru mora moderator paziti, da na bralce ne vpliva s svojimi pripombami in opažanji. Če je le mogoče, na njihova vprašanja ne odgovori neposredno, temveč skuša odgovore zvabiti iz sogovornikov. Njegova naloga je postavljati vprašanja, ki spodbudijo pogovor, in občasno le-tega obnoviti, da ne bi zamrl. Chambers predlaga seznam vprašanj, ki pa ga ni treba brezpogojno upoštevati; seznam služi samo kot pomagalo neizkušenemu moderatorju, ki ga sčasoma ponotranji. Avtor poudarja lastnosti, ki jih mora imeti dober moderator; ta mora biti vpliven

.....
1 V izvirniku Tell Me.

učitelj, ki ga imajo učenci za pozitiven zgled. Prav tako poudarja, da bi morale fakultete, ki izobražujejo bodoče učitelje, nameniti posebno pozornost spoznavanju sodobne mladinske literature.

CHAMBERSOV PRISTOP V PRAKSI

Teoretični obravnavi Chambersovega pristopa je sledila njegova implementacija. Posebna pozornost je bila namenjena izbiri besedil. Z upoštevanjem Chambersovih smernic smo izbrali krajša besedila, ki obravnavajo »težke teme«, ki pa jih otroci žal pogosto živijo v svojem vsakdanu. Da bi vključili učence z različnimi učnimi stili, smo se odločili ponuditi knjige, v katerih so imele ilustracije močan čustveni naboj. Ikonografski material učinkovito posreduje tudi besedno izražene misli in tako omogoča lažje razumevanje tistim, ki imajo vizualno-kognitivni slog učenja.

Besedila, ki smo jih izbrali, so bila:

- Filipić, Neli Kodrič, *Punčka in velikan*, ilustracije Tomislav Torjanec, "Zbirka Velike slikanice/Mladinska knjiga". Ljubljana, Mladinska knjiga, 2009, 24 strani.
- Silei, Fabrizio, *Avtobus Rose Parks*, ilustracije Maurizio A. C. Quarello, prevod Dean Rajčić. Ljubljana, Založba Sanje, 2015, 40 strani.
- Lestrade, Agnèse de, *Dežela Velike tovarne besed*, ilustracije Valeria Docampo, prevod Ana Ambrož Strle. Ljubljana, Založba Kres, 2009, 33 strani.

Izbrali smo krajša besedila v obliki slikanice, ki smo jih lahko glasno prebrali in izpeljali pogovor v eni oziroma dveh urah. Zaradi narave besedil smo se odločili, da Chambersov pristop preizkusimo na treh različnih osnovnih šolah:

- Osnovna šola Vojke Šmuc Izola, podružnična šola Korte, v kombiniranem oddelku 4. in 5. razred,
- Osnovna šola z italijanskim učnim jezikom Pier Paolo Vergerio il Vecchio, Koper, 3. razred,
- Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož, 4. razred, 7. razred in kombinirani oddelk 5. in 6. razred, nižji izobrazbeni standard.

V vzorec smo vključili učence različnih starosti, od 8 do 14 let, da bi opazovali, v kakšnem obsegu stopnja kognitivnega in čustvenega razvoja vpliva na kognitivno-medosebno spretnosti, razumevanje in medsebojno sodelovanje, ki je osnova Chambersovega pristopa.

NAČRTOVANJE UČNE URE

Izbrana knjiga:

Slika 1: naslovnica knjige *Dežela Velike tovarne besed*

Bibliografski podatki:

Lestrade, Agnèse de, *Dežela Velike tovarne besed*, ilustracije Valeria Docampo, prevod Ana Ambrož Strle. Ljubljana: Založba Kres, 2009, 33 strani, 17.90 €.

Kratka vsebina

»Nekje daleč je dežela, kjer ljudje le redko govorijo. To je dežela Velike tovarne besed. V tej nenavadni deželi moraš besede kupiti, da jih lahko izgovoriš, jih moraš pogoltniti.« (Lestrade 2010, 1) Obstajajo besede, ki si jih lahko privoščijo le bogataši. V tej deželi živi Filip, ki je zaljubljen v prijateljico Saro. Za rojstni dan bi ji rad podaril prave besede, čeprav skromne. Tudi Oskar, premožen fant, je zaljubljen v Saro in ji neprestano govori. Filip mu zavida. Odloči se, da bo uporabil tri besede, ulovljene z mrežo za metulje, in tvegaj vse: »Češnja, prah, stol«. Njegova nagrada, najlepše na svetu – Sarin poljub. Filip ima še zadnjo besedo in končno je prišel čas, da jo izgovori: »Še.«

Teme in motivi: socialno-ekonomske razlike, revščina, ljubezen, teža besed.

Čas dogajanja ni točno določen. Zgodba doživi vrhunec v enem samem dnevu, in sicer na Sarin rojstni dan.

Kraj dogajanja je izmišljen, brez imena, poznan le kot dežela Velike tovarne besed, kjer le premožni državljani lahko govorijo, saj je besede treba kupiti in jih pojesti.

Književne osebe: Glavna književna junaka sta Filip in Sara, revna otroka, ki le redko govorita, saj za nakup besed nimata denarja. Posredni književni lik je Oskar, bogat deček, ki Sari lahko z besedami izpoveduje svojo ljubezen.

Naslovnik: Knjiga je namenjena mlajšim bralcem (od štiri do sedem let), ima pa veliko sporočilno vrednost tudi za odrasle.

Žanr: Moderna pravljica.

Pripovedni slog: Pripoved v tretji osebi, vsevedni pripovedovalec. Jezik je preprost.

Ikonomografija: Argentinski umetnici Valerji Docampo je uspelo spretno predstaviti socialno-ekonomske razlike književnih junakov. Bogati ljudje nosijo temna oblačila, polna besed, ki so zanje le statusni simbol. Nasprotno so oblačila revnih nepopisani listi. Revni otroci pokažejo vso svojo željo po izražanju tako, da rišejo na črte svojih oblačil.

Ilustracije prevladujejo na straneh, kjer poudarjajo kontrast med rjavimi toni krajine ter premožnejših oseb in podrobnostmi v rdeči barvi, ki postane prevladujoča, ko Filip podari svoje besede Sari (Mazza, 2014, 1).

Besedilo je vključeno v ilustracije. Da bi razumeli različno težo besed, so te zapisane s črkami različnih velikosti.

Pedagoška vrednost: Zgodba razkriva moč jezika in pomen besednega in nebesednega izražanja.

Teme pogovora

Prevod tabelne slike:

KAJ VAM JE BILO VŠEČ Filipove besede. Poljub. Sara. Beseda ŠE. Ilustracije	ČESA N ISTE MARALI Ljubosumje. Oskar. Tovarna. Da so besede morali kupiti. Da niso mogli govoriti	ČESA NISTE RAZUMELI Da so morali besede kupovati. Beseda ŠE. Kako so se naučili govoriti? V šoli govorijo?	PONAVLJAJOČI SE MOTIVI Vrednost besed. Ljubezen. Rdeča barva. Oblačila bogatih/ oblačila revnih.
---	--	--	---

Slika 2: Tabelna slika in prevod (Branje in pogovor sta se odvijala v italijanščini.) (Foto: N. Požar Barut)

Potek učne ure

Po motivacijski fazi, glasnem branju besedila in sočasnem prikazovanju ilustracij na interak-

tivni tabli smo učence prosili, da se odzovejo s kratkimi odgovori na štiri temeljna vprašanja. Odgovori so navedeni v tabeli (slika 2). Sledil je pogovor, ki ga navajamo v nadaljevanju.

POTEK POGOVORA	
MODERATOR	UČENCI
»Kakšno zgodbo ste pričakovali, ko ste videli naslovnico in slišali naslov knjige?«	<p>»Nisem pričakoval takšne zgodbe. Mislim sem, da bo govorila o tovarni, kjer proizvajajo besede, ker nam tako pove naslov, vendar si ne bi nikoli predstavljal, da je treba besede kupiti in jih pojesti.«</p> <p>»Zgodba je vseeno lepa. Je ljubezenska.«</p> <p>»Strinjam se, vendar v tej deželi ljudje ne morejo govoriti. To ni lepo.«</p> <p>»Meni niso bile vseč Oskarjeve besede.«</p>
»Tega v knjigi ne vidimo. Zgodba se konča prej.«	»Res je, ampak zagotovo mu bo dala še en poljub.«
»Mogoče res. Mislim, da si uporabil domišljijo. Ali uporabljate domišljijo, ko berete? Se vam kdaj zdi, da z uporabo domišljije osebno doživite zgodbo?«	»Da. Ko berem knjigo brez ilustracij, si v mislih predstavljam zgodbo.«
»Že bereš knjige brez ilustracij? Zelo pohvalno.«	»Tudi jaz jih berem, ampak raje imam slikanice.«
»Povejte mi, kje mislite, da se odvija ta zgodba? V pravi državi?«	<p>»Ne, taka država ne obstaja.«</p> <p>»Še dobro, da ne obstaja. Jaz ne bi nikoli živel v taki državi.«</p>
»Omenili ste oblačila književnih junakov. Ste kaj opazili?«	»Da. Nekateri ljudje imajo na oblačilih besede, drugi samo črte. Kot v zvezkih.«
»Res je. Vam to kaj pove?«	<p>»Tisti, ki imajo na oblačilih besede, so bogati.«</p> <p>»Zakaj si revni ljudje ne napišejo besed sami?«</p>
»Morda to ni dovoljeno.«	<p>»To bi bila kraja.«</p> <p>»Zato revni na oblačila rišejo kot v zvezek.«</p>
»Si opazil? Se vam zdi čudno, da so nekateri ljudje bogati, drugi revni?«	<p>»Ne, tudi v resničnem svetu je tako.«</p> <p>»Je, ampak to ni prav.«</p> <p>»Zdi se mi čudno, da jedo papir.«</p> <p>»Verjetno je užiten.«</p> <p>»Mene zanima, kje so se naučiti govoriti?«</p>
»To je zanimivo vprašanje. Avtorica tega ne razloži. Imate vi kakšno idejo?«	<p>»Ne vem.«</p> <p>»Šola je verjetno draga.«</p> <p>»Morda besede padajo z neba.«</p> <p>»Mogoče gredo v šolo, da bi jedli besede.«</p>
»Tvoja ideja ni slaba. Vse vaše ideje so zelo zanimive. Ali menite, da je koristno, da se o zgodbi pogovorite, ko jo preberete?«	<p>»Meni je bil današnji pogovor vseč.«</p> <p>»Tudi meni.«</p>
»Če pomislite na zgodbo zdaj, po našem pogovoru, kaj se vam zdi njeno najpomembnejše sporočilo?«	<p>»Daje nam misliti, kako uporabljamo besede in da moramo biti včasih bolj previdni.«</p> <p>»Morda bi morali bolje razmisliti, preden besede izgovorimo.«</p>
»Povejte mi, bi ponovno prebrali to zgodbo?«	<p>»Bi, ker je kratka.«</p> <p>»Meni je bila zelo vseč.«</p> <p>»Lahko prepisem naslov? Si jo bom izposodil v knjižnici.«</p>
»Komu bi priporočali to knjigo? Mlajšim ali starejšim bralcem?«	<p>»Jaz bi jo priporočala prijateljici.«</p> <p>»Jaz bi dal prebrati staršem.«</p> <p>»Jaz bi jo dal prebrati majhnim otrokom, da se učijo novih besed.«</p>
»Ta knjiga je slikanica. Je po vašem mnenju le za otroke?«	»Ne, ta knjiga je primerna za vsakogar.«
»Mislim, da imaš prav. Ta knjiga je za vsakogar. Hvala, da ste z menoj deli svoje ideje. Bilo je res lepo in poučno.«	<p>»Tudi meni je bilo vseč.«</p> <p>»Hvala, učiteljica.«</p>

Učenci osnovne šole z italijanskim učnim jezikom iz Kopra so pokazali veliko čustveno in intelektualno vpletenost. Opazili so veliko podrobnosti v zgodbi, tako jezikovne kot nejezikovne. Njihove ideje so zanimive in so presegle sam okvir zgodbe. Izbrana knjiga jim je bila všeč pa tudi sam pristop k pogovoru.

Chambersov pristop smo preizkusili pri šestih urah v različnih razredih, na različnih šolah. Izbrana besedila niso zahtevala predznanja bralcev, z izjemo knjige *Avtobus Rose Parks*, ki smo ji posvetili dve uri v 7. razredu, saj je zahtevala nekaj predznanja o novejši ameriški zgodovini in pa razumevanje pojmov, kot sta rasizem in družbena nepokorščina. Ravno ta tema je izzvala zanimiv pogovor o tem, kaj je prav in kaj narobe ter kdaj smo upravičeni do upora oblasti.

Kljub temu da bralne zgodovine otrok nismo poznali, smo lahko hitro ugotovili, kateri

učenci malo berejo, saj so veliko težje izražali svoje misli ali so se temu želeli izogniti. Prek opisanega pristopa so tudi ti otroci s pomočjo vrstnikov razumeli težje vsebine in se postopno vključili v pogovor.

Ugotovili smo, da so bili mlajši učenci bolj sproščeni in je pogovor veliko lažje stekel. Pri starejših učencih je bilo na začetku nekaj zadržev, ki pa je med pogovorom izzvenela. Prepričani smo, da je predlagani način pogovora o prebranem leposlovju prijeten, predvsem pa učinkovit, saj mlade bralce uči razmišljanja, izražanja svojih misli ter poslušanja vrstnikov.

S Chambersovim pristopom postaneta branje in pogovor o besedilu globalna izkušnja, ki omogoča poglobljeno razumevanje, bolj odprt odnos ne le med vrstniki, temveč tudi med otroki in odraslimi ter povečuje zaupanje in povezanost, tudi pri učenju drugih vsebin (Chambers 2011a, 175). ●

Viri in literatura

Chambers, A. Biography (2016). Aidan Chambers. [Http://www.aidanchambers.co.uk/bio.htm](http://www.aidanchambers.co.uk/bio.htm).

Chambers, A. (2014). Workshop praten over boeken door Aidan Chambers. Stichting Lezen. Dostopno na: <http://www.youtube.com/watch?v=l7aFGTycvfl> (23. 2. 2018).

Chambers, A. (2011a). *Il piacere di leggere e come non ucciderlo. Come imparare a leggere con i bambini e i ragazzi*. Monferrato: Sonda srl.

Chambers, A. (2011b). *Tell me: Children, Reading and Talk with The Reading Environment*. Lockwood: The Thimble Press.

Lestrade, A. de (2009). *Dežela Velike tovarne besed*. Ljubljana: Založba Kres.

Mazza, G. (2014). *Parole e amore – La grande fabbrica delle parole*. Dostopno na: <http://genitorilettori.it/2014/02/libri-per-bambini-la-grande-fabbrica-delle-parole.html> (23. 2. 2018).

NATAŠA POŽAR BARUT, mag. prof. italianistike, učiteljica italijanskega jezika na Centru za komunikacijo, sluh in govor Portorož.

Naslov: CKSG Portorož, Sončna pot 14a, 6320 Portorož

E-naslov: npozar@gmail.com

SEZNAM OKVIRNIH VPRAŠANJ (prirejeno po Chambers, 2011a, 2011b)**OSNOVNA VPRAŠANJA****POVEJ MI ...****Kaj ti je bilo v knjigi všeč?**

Kaj je vzbudilo tvojo pozornost?

Je bila v knjigi tema ali oseba, o kateri bi želel izvedeti več?

Kaj ti v knjigi ni bilo všeč?

So te deli zgodbe dolgočasili?

Si dele knjige preskočil? Katere?

So v knjigi besede (povedi ali odlomki), ki jih nisi razumel ali so se ti zdeli čudni?

Si opazil kakšno podrobnost, ki je bila zate nova in je še nisi srečal v nobeni prebrani knjigi?

Te je v knjigi kaj presenetilo?

Si opazil kakšne nedoslednosti?

Si opazil kakšne ponavljajoče se motive?

Si opazil povezave med dogodki, osebami in dejanji znotraj knjige?

Si opazil povezave z drugimi knjigami?

SPLOŠNA VPRAŠANJA**POVEJ MI ...****Kakšno zgodbo si pričakoval ob prvem stiku z knjigo?**

Iz česa si to sklepal?

Zdaj, ko si knjigo prebral, je takšna, kot si pričakoval?

Si že bral podobne knjige?

V čem so si podobne?

V čem se razlikujejo?

Si to knjigo že kdaj bral? Če si jo, se ti je zdela zdaj kaj drugačna?

Te je pritegnila kakšna podrobnost, ki si jo prej spregledal?

Ti je bila knjiga bolj všeč kot prvič ali manj?

Bi priporočal tudi drugim da ponovno preberejo isto knjigo? Misliš, da je tega vredna?

Si med branjem opazil kakšno besedo ali poved, ki ti je bila še posebno všeč ali pa te je odbijala?

Ljudje pogosto uporabljajo zanje značilne izraze? Si opazil kaj podobnega v knjigi?

Si opazil, da bi pisatelj uporabljal posebne izraze, poseben jezik?

Če bi te avtor vprašal po nasvetu, kako knjigo izboljšati, kaj bi mu svetoval?

(Različica) Če bi bil ti avtor knjige, kaj bi v njej spremenil?

Si kdaj imel podobno izkušnjo, kot je opisana v knjigi?

Te je knjiga spodbudila, da zdaj drugače razmišljaš o preteklih dogodkih?

Je bilo zate drugače?

Kateri del zgodbe se ti je zdel najbolj življenjski (realističen)?

Je zgodba vzbudila tvojo domišljijo?

V kateri del zgodbe si se najbolj vživel?

Koliko različnih zgodb lahko najdeš v knjigi? Vsaka književna oseba ima lahko svojo zgodbo.

Katera zgodba te je najbolj pritegnila?

Kako si knjigo prebral? Hitro ali počasi?

Bi jo prebral ponovno?

Kaj bi povedal prijateljem o tej knjigi?

Kaj bi zamolčal, da jim ne bi pokvaril veselja do branja?

Kaj bi jim rekel, da bi si knjigo želeli prebrati?

Poznaš koga, ki bi mu bila knjiga všeč?

Misliš, da bi bila lahko všeč starejšim ali mlajšim otrokom?

Bi drugim otrokom priporočal, da knjigo preberejo sami ali da jim jo glasno prebere učiteljica?

Se ti je pogovor o knjigi zdel koristen?

Poslušali smo mnenja vseh. So te mnenja sošolcev presenetila?

Je kdo rekel kaj takega, kar je spremenilo tvoje mnenje o knjigi?

Je kdo povedal kaj takega, kar ti je pomagalo bolje razumeti zgodbo?

Katera pripomba se ti je zdela najbolj zanimiva?

Ko pomisliš na knjigo zdaj, po našem pogovoru, katera njena značilnost se ti zdi najbolj pomembna?**Veste kaj o avtorju?****Veste kako je zgodba nastala? Kje? Kdaj?****Bi želeli o tem vedeti kaj več?****SPECIFIČNA VPRAŠANJA****POVEJ MI ...****Koliko časa je trajala zgodba?**

Misliš, da so v zgodbi dogodki nanizani po enakem vrstnem redu, kot so se zgodili?

Ko sam pripoveduješ o stvareh, ki si jih doživel, jih poveš v enakem vrstnem redu, kot so se v resnici dogajale?

Obstajajo razlogi, da pripovedujemo o dogodkih v drugačnem vrstnem redu, kot so se nam zgodili? Kateri so ti razlogi?

Si opazil dele zgodbe, ki so se odvijali v dolgem časovnem obdobju, pa jih je pisatelj opisal zelo na kratko? Si opazil dele

zgodbe, ki so se zgodili hitro, pa jih je pisatelj opisal zelo na dolgo?

Si opazil dele zgodbe, ki bi se lahko zgodili v enakem časovnem obdobju, kot smo ga porabili, da smo jih prebrali?

Kje se odvija zgodba?

Misliš, da je kraj pripovedi pomemben ali bi se lahko zgodila kjer koli?

Misliš, da bi pisatelj moral postaviti dogajanje drugam?

Si med branjem razmišljal o kraju, kjer se zgodba odvija?

Si opazil dele zgodbe, kjer se pisatelj še posebno posveča kraju dogajanja?

Kaj ti je bilo všeč o kraju dogajanja in kaj ne?

Misliš, da je bil kraj dogajanja zanimiv?

Bi o tem želel izvedeti več?

Katera književna oseba te je najbolj prevzela?

Je to glavna književna oseba?

Je to stranska oseba?

Ti kakšna književna oseba ni bila všeč?

Te je morda kakšna književna oseba spomnila na koga, ki ga poznaš?

Te je kakšna književna oseba spomnila na drugo književno osebo iz knjig, ki si jih že prebral?

So v zgodbi prisotne tudi književne osebe, ki niso posebej omenjene, vendar brez njih se zgodba ne bi mogla odviti?

Misliš, da poznaš razlog, zaradi katerega se je pisatelj odločil izpustiti take književne osebe?

Misliš, da bi se zgodba odvijala drugače, če bi ta književna oseba imela aktivnejšo vlogo?

Kdo pripoveduje zgodbo? Kako to vemo?

Je zgodba napisana v prvi osebi? Je zgodba napisana v tretji osebi? Pripoveduje zgodbo književna oseba ali nekdo drug?

Imaš občutek, da pripovedovalec izraža svoja mnenja o književnih osebah? Ima kakšne književne osebe raje kot druge? Obstaja kakšna književna oseba, ki je pripovedovalec, ne mara?

Imaš občutek, da pripovedovalec odobrava dejanja književnih oseb ali ne?

Kakšno je tvoje stališče do književnih oseb? Odobravaš njihova dejanja ali ne?

Predstavljaš si, da si gledalec, ki zgodbo opazuje. Imaš občutek, da zgodbo vidiš skozi lastne oči ali skozi oči književne osebe?

S kakšnega zornega kota si opazoval dogajanje?

Si imel občutek, da gledaš dogajanje z različnih zornih kotov?

Si imel občutek, da opazuješ dogajanja iz ptičje perspektive, od zgoraj navzdol?

Kateri del zgodbe ti je dal tak občutek?

Si imel občutek, da si sam književna oseba? Ali si imel občutek, da si vsakič druga književna oseba?

Misliš, da spoznamo misli in občutja književnih oseb?

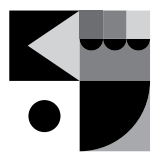
Imaš morda občutek, da je zgodba pripovedovana v obliki kronike, torej lahko poznamo samo dejanja književnih oseb, ne pa tudi njihovih misli in občutkov?

Si imel med branjem občutek, da se stvari res dogajajo?

Si imel med branjem občutek, da so se stvari zgodile v preteklosti in se jih nekdo spominja?

Kateri del zgodbe ti je dal tak občutek?

Si imel občutek, da se stvari dogajajo tebi, da si sam književna oseba?

**Kulturni
bazar**

2018

5. aprila 2018

v Cankarjevem domu v Ljubljani

DVORANA M3,4

14.00–15.30

ŠČEPEC BRALNE KULTURE, KRATKE PREDSTAVITVE PROJEKTOV IN PROGRAMOV

Sodelujejo: Javna agencija za knjigo RS (JAK); Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Društvo slovenskih pisateljev (DSP), Zavod MARS Maribor; Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo

Obiskovalci bodo seznanjeni s projekti in programi, s katerimi se ukvarjajo ustanove na področju bralne kulture. Poudarek bo na programih, namenjenih šolski populaciji različnih starostnih skupin, ter ponudbi za mentorje in strokovno publiko. Izvajalci bodo med drugim predstavili projekt *Rastem s knjigo* (JAK), delo mladinske sekcije Društva slovenskih pisateljev, napovedali bodo pomembna izobraževanja (Bralno društvo Slovenije in Društvo bralna značka Slovenije – ZPMS) ter predstavili delovanje in programe Zavoda MARS Maribor in Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo. V okviru predstavitve projekta *Rastem s knjigo* se bosta predstavila tudi avtorica knjige *Planet, ki ne raste* dr. Lučka Kajfež Bogataj in ilustrator knjige dr. Izar Lunaček.